
ЛАСУН.

Ліха надало укаціцца нейкай паганнай хваробе ў вёску Ценькаграйку. Што яна туды укацілася, гэта ў ешчэ не бяда, — на тое яна і Ценькаграйка, але найгорш тое, што быў ад начальства наказ у воласць, каб хвэльчэр і старшыня зараз жэ ехалі туды зрабіць да-
знаньне.

Мароз трашчэў, хоць ты лысых лічы; зоркі зіхацелі—міргалі, бытцам паджартовывалі с старшыны і с хвэльчэра. Але і хвэльчэр

ня дурён,—і ён надумаў зажартаваць і з мароза, і з зорак, і глыбока запхнуўшы ў сядзеньне бутэльку моцнай гарэлкі, прыняў на свайго каня старшыню, і—пакацілі. Едуць пяць, едуць дзесяць вёрстаў,—пачаў да хвэльчэрскай скуры мароз дабірацца; едуць каля карчмы, ён і просіць старшыню:

— Братка, папільнай калі ласка, коніка, а я ўскочу да Янкеля пагрэцца.

— Добра, кажэ старшыня, мацней наваліўшыся на тое мейсцэ, дзе падглядзеў хвэльчэраву бутэльку.

Хвэльчэр патопаў, патопаў каля санак, але баючыся здрадзіцца,—папёр да Янкеля. Старшыня тымчасом, запусціўшы рукі ў сядзеньне, выцягнуў бутэльку, атпечатаў і, мяскаючы языком ды аблізваючыся, ўсё высмактаў патроху і давай пхаць бутэльку на старое мейсцэ. Тым часам і хвэльчэр, перэкуліўшы колькі чарак у Янкеля, выйшоў як раз у той час, калі старшыня хаваў бутэльку: спанатрыў, але зубы сьцяўшы,—замоўк. Селі. Едуць вярсту, другую. Хвэльчэр нашчунаў пад сабой бутэльку, выцягнуў і бачучы, што пустая, пачаў крычаць:

— Стой, стой, старшынка! Тут была бутэлька поўная атруты, ды і нехта вылактаў; ці не бачыў каго каля воза як я ў Янкеля сядзеў? Прапаў бедны чэлавек! Прапаў!—„Братачка, загаласіў нямым голасом старшыня, мая-ж гэта работа, мая! Я такі чую, што мяне нешта пячэ і млосна робіцца. Ратуй-жэ ты мяне, ратуй!!

— Нема табе, старшыначка, рады,—зельля такога пры сабе не маю; хіба папрабуі прабегчы ладны кавалак,—адна мая рада і ёсць, але бегчы трэба добрай рысыю, амаль не ўскочку.

Саскочыў старшыня; хвэльчэр паціснуў коніка, а той лынды распусціўшы прэ і прэ за санкамі. Прасадзіў вярсту—расперазаўся; прапёр—другую—скінуў кажух; прамчаў ешчэ са дзьве—і язык высалапіў, ды і давай прасіцца на воз. Зжаліўся хвэльчэр:

— Садзіся, кажэ, братка, старшыначка,—ліха ўжо цябе ня возьме, але другі раз не дабірайся да чужой бутэлькі!

А. Гурло.

Капыль.

Ахвяра.

— 0 —

Прычапiлася да Янкавай жонкі нейкая паганая хвароба. Спало-халаўся Янка каб не памерла яго Анеля, дый пачаў малiцца, а нават ахвяраваўся прадаць сваю кабылу i грошы, што возьме за яе аддаць у цэркоў. Прайшло крыху часу, жонка ачуняла, але Янка (скупы быў гад!) неяк забыўся на сваю ахвяру. Жонка, праўда, ча-

ста ўспамінала аб ёй мужыку, але той паказываючы пальцам у неба атказываў: „ты думаеш, калі іх-то і ашукаць ня можна?“

Але ня доўга прыйшлося цешыцца Янку, бо ўскорасьці жонка за першы раз горш асунулася, і — чым далей — усё больш слабела і слабела.

Кепска прыйшлося Янку; не ў галаве ўжо яму выкруткі перэд Богам; давай ён шчыра маліцца і прырэкаць, што калі толькі хворая і цяпер ачуняе. дык ужо пэўне прадасць кабылу і грошы, што возьме за яе, аддасць у цэркоў.

Прайшло ізноў трохі часу, — жонка паздаравела. Янка, баючыся, каб ізноў не заняджала Анеля, — ўзяў кабылу, курыцу, ды і пайшоў на торг.

— Прадаеш кабылу? пытаюць яго. — Прадаю, атказывае той. — А колькі просіш? Два злоты, кажэ Янка. Глядзяць людзі, як на шалёнаго. Ажно нарваўся нейкі чэлавек ды і суліць яму трыдцатку. — Адна кабыла, кажэ Янка, не прадаецца, а с курыцай разам. — А што за курыцу? пытае яго. Сто рублёў.

Бачыць купец, што мае справу з нейкім прыдурнаватым, (як яму здалося), чэлавек, што кабыла была важная і гэтых грошэй вартая, — выняў сотку, далажыў двузлотку і аддаў Янку.

„Вясёлку“ — за курыцу Янка схваў у капшук; а за двузлотку што ўзяў за кабылу цяжка ўздыхнуўшы, паставіў ў цэркві сьвечку.

Капыль.

А. Гурло.

ВЕСНА.

Доўга, доўга ждаў я цябе, дарагая весна... Я замучыўся ждучы цябе! А ты, непакорная, не хацела прыйсьці да мяне, супакоіць маё сэрца і даць волю маім думкам, каторыя, праз ўсю зіму скаваныя, сьціскалі і душылі гэта сэрца!...

Але цяпер ужо чую, бытцам палягчэло на маея збалелай душы.

На дварэ пачаў таяць сьнег, каторы столькі часу лежаў на зямлі, як белый хаўтурны саван на целе нябошчыка; мароз, што так здзьекаваўся і душыў мужыка—беларуса пры цяжкай працы яго, пачаў прападаць ня ведама куды, не астаўляючы нават свайго сьледу; с стрэх паліліся каплі вады, як даўней ліліся сьлёзы з вачэй таго-ж мужыка, каторы дрыжэў на марозе; пацяклі — зашумелі рэчныя воды з усіх старон нашай маткі—Беларусі, спаласківаючы сабой усё старое, лішнее; дрэўцы, каторыя ўсю зіму стаялі панура, апусьціўшы ў ніз галінкі пад навалаю сьнегу і інея, цяпер страхануўшы с сябе гэты цежар, павесялелі і пачалі адзевацца ў новую апрамку: з маленькіх пучкоў, ужо чуць-чуць сталі паказывацца, сьветло-зялёныя лісточкі, каторыя праз ўсю зіму не бачылі сьвета Божаго. Траўка так сама стала прабівацца праз сьцяпліўшуюся ад весны землю і цікава адтуль выглядаць на новы сьвет... Пташэчкі, каторыя ўсю зіму жылі нейдзе далёка на чужыне, пачалі злетацца з усіх старон у свой родны, не забыты кут, у свае родныя лесы, дзе яны выгадаваліся, пражылі сваё маладое жыцьцё і, занеяўшы свае вясёлыя песні, каторыя так цешаць душу чэлавека, рупна ўзяліся за працу каля сваіх хатак —гнёздачэк; у іх маняцца яны ўзгадаваць сваіх дзетак, сваё но-

вае пакаленьне.. Бліснуло сонцэ і заліло сваім залатым сьветам дарогу да нівы, па каторай ужо паднімалася ў гару—да гэтаго сонца—рунь, хлеб, уся надзея мужыка-беларуса.

Весна! Весна!! І ўсё як бы набрало новай, сьвежай сілы і ахвоты, каб хутчэй ісьці супольнымі сіламі да новай, вялікай працы, да новаго жыцьця, ісьці далей, далей...

А. Гурло.

Капыль.

Тут у гэтай вёсцы давялося мне пачуць, як селяне, сабраўшыся ў чыстую і прасторную хату на Імшу (пад гэты час быў у гэтай вёсцы ксёндз) прапеялі па беларуску „Ах, мой Божэ, веру Табе...“ Усе, старыя і малыя, мужчыны і кабеты, хлопцы і дзеўчаты пеялі гэту песьню на памяць і дужа складна, выдавалася, што песьня гэта выходзіць з адных грудзей...

Добра-б было, каб беларусы, калі каторых нядоля гоніць аж-но ў Сьбір, пасылалі добрых разумных хадакоў і каб гэтыя хадакі не разбіваліся, а разам злучаліся, прыпісваючыся на тые вучасткі, дзе ўжо жывуць там нашы людзі. А.

ВОСЕНЬ

Жуда ахапіла маё сэрцэ.. Душа мая чуе нешта невясёлае, страшнае.. Гляну навакол сябе, і вачам маім пакажэцца нешта новае, небывалае... Заместа таго, як даўней усё жыло поўнае сілы, цяпер стаіць панура, быццам нешта думае і чагось чэкае... Чэкае яно невясёлай будучыны—восені з яе халадамі, сіверамі, і марозамі. У полі маркотна, пуста; толькі часам збярэцца стада варон і шпакоў...

Не шуміць лес, як сперша шумеў; дрэўцы, каторыя ўсё лета стаялі пекна адзетыя, цяпер памалу пачалі скідаць с сябе пажаўцеўшыя лісьця, а тые з ветрам разлетаюцца па полі. Не чуто ў лесе і пташчыных песень, што вясной і летам так весялілі душу чэлавека: толькі часам пачуеш стук дзятла, ды сава і каршак ціхусенька пралынуць над лесам, шукаючы сабе пажывы, а там нейдзе каркне варона, і ўсё заціхае...

Травіца, што так пекна зелянела, цяпер пажоўкла і прыпала да землі, прыкрыта густым туманам.

Сонейко, што давало ўсяму жыцьцё і сілу, цяпер захавалося за хмары і не сагрэвае ўжо зямелькі залацістымі праменьямі...

Чуецца ў вышы нечый жаласьлівы, працяжны крык: гэта лятуць жураўлі ў вырай, у цёплы край; пакінуць роднае гняздо прымусіу іх холад. А колькі бедных недаляціць туды? Колькі асіленых змогай патоне у хвалях шырокага мора?

Падумаеш аб гэтых бедных мандроўцах, і аж сэрцэ сціснецца ад болю і жалю! Хто гоніць іх? Чыя моцная рука зрывае лісьце, клоніць да зямлі травіцу?

Усё гэта робіць восень, што ўжо запанавала у нас.

Восень хмарная, непагодная абняла зямлю ў халодныя абоймы свае, каторымі сціскае грудзі ўсякаго стварэння, і прымушае ўсіх іх дрыжаць і дрыжаць без канца...

Восень.. Восень... маркотная восень! Калі-ж прыйдзе тая вясёлая пара вясны, а ты пойдзеш ад нас ?!...

Капыль.

А. Гурло.

НАША НИВА

ПЕРШАЯ БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЭТА З РЫСУНКАМІ

Выходзіць што тыдзень рускімі і лацінскімі літэрамі.

Адрэс рэдакцыі і адміністрацыі: Вільня, Віленская вуліца, д. № 20

Цэна з перасылкай і дастаўкай да хаты: на 1 г.—2 р. 50 к., на 6 мес. — 1 р. 25 к., на 3 м.—65 к., на 1 мес. — 25 к. За границай: на 1 г. — 4 р., на 6 мес. — 2 р., 3 мес. — 1 р. Перэмена адрэсу — 20 кап.

Чародны нумэр „Нашае Нівы“ выйдзе 21 красавіка.—Пры гэтым нумэры ўсім падпішчыкам разсылаецца дарма кніжка. „Як ужываць штучны навоз“.

ХРЫСТОС УВАСКРОС!

Глыбокая поўнач.. На небі сьвецяць зоркі, кожная з гэтых зорак, адчыніўшы ў небі ваконцэ, сваімі бліскучымі вочкамі пазірае на грэшную зямлю. Адна з іх замігае, другая пакоціцца і дзесь знікне ў нябесным прасторы. Мёртвая ціш пануе на зямлі: ўсё сьпіць пад пакрываалам начное цемры..

Вось у паўночнай цішы загудзелі званы, і рэха ад іх зыкоў разносіцца далёка, далёка..

Пачуўшы звон, народ прабуджаецца і працёршы вочы ад сну, бяжыць туды, дзе чутны зыкі званоў. У кожнаго нейкая радасць, кожны душою чуе, аб чым гавораць яму гэтыя зыкі: яны віншуюць народ з вялікім Уваскрэсьнем Хрыста.

Болей, як дзевятнаццаць сталецьцёў таму назад жыў і вучуў Хрыстос дабру і справядлівасьці. І за гэта быў распят на крыжы. Памершае цела Хрыста знялі с крыжа і пахавалі ў зямлі, а к дзьверам прыставілі войска і прылажылі печадзі.

Але ні печадзі ні войска не змаглі зачыніць перад усім сьветам вялікай Праўды: яна жыве вечно. І—Уваскрос Хрыстос!..

Ніхай-жэ разам з Яго вялікім Уваскрэсеньнем і ўвесь народ наш Уваскрэсьне! Ніхай скіне з сябе кайданы гора-нядолі, клейно пагарды і здзеку і стане вольным, як павінно быць! Ніхай набліжаецца нам той час, калі кожны чэлавек будзе лічыць сябе бра-там другому, і ня будзе кàтаў і рабоў!...

А. Гурло.
